

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és Kiszállítási
Szobái: Széchenyi tér 2. Telefonszám 124.

Szerkesztő: Földes
ÖZV. DR. KISS PÁLÉ.

Alapította:

DR. KISS PÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN:
Félévre 10 K — f. | Egy hóra 1 K 80

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKRE:
Félévre 14 K — f. | Egy hóra 2 K

Sikeres német vállalkozások a nyugati fronton

Az orosz fronton szünet állt be a
harci tevékenységben

A német vezérkar legújabb jelentése.

(Hivatalos jelentés.)

BERLIN, július 11.

Nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Rupprecht bajor trónörökös hadseregparancsnoka:

Tengerészeti hadtestünk harcra készült tengerészeti gyalogság részei a tengerpart és Lombardyside között tervszerű, hatásos tüzelőkészítés után reményteljesen elfoglalták azokat a védelmi műveket, amelyek a franciák erősen kiépítettek és rövid idővel ezelőtt az angolok átvették.

Az ellenséget az Yseren át visszavetettük, több mint 1250 foglyot, köztük 27 tisztet szállítottunk be. Az angolok veszteségei súlyosak. A zsákmányt még nem állapítottuk meg. Repülőink a heves vihar dacára a legtevékenyebb módon ismét hozzájárultak a nap teljes sikeréhez.

A nyugati harcmezőn többi hadseregénél esős idő folytán a harci tevékenység mérsékelt volt.

Szász, rajnai és gárdaesapatak Reimsnél, az Argonneoktól keletre s a Maas és Mosel között végrehajtott vállalkozásai jó eredménnyel jártak.

Keleti harctér:

A Keleti-tenger és a Fekete-tenger között nem folyt nagyobb harci tevékenység. A Dnyesztertől délre hadmozdulataink eddig terveink szerint folytak le.

LU D E N D O R F F.

(Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A politikai helyzet

Az utolsó hét. Mához egy hétre, ha csak valami váratlan eseményközbe nem jön, hosszú időre záródnak be az ország-ház kapui. A minisztériumok szaporításáról szóló törvényjavaslat vitája ezen a héten véget ér és a jövő héten legfőképpen egy formális ülés lesz a képviselőházban, hogy a főrendi ház üzenetét átvegyék és az elnapolásról határozzanak. Lehet azonban, hogy a törvényjavaslat tárgyalása nem tart tovább két ülésnél s ebben az esetben az elnapolás még ezen a héten megtörténhetik.

Amikor az országgyűlés — majd az ősszel — újra összejön, akkor a kormány, adott programjához híven, nyomban és elsősorban a választójogi reformra vonatkozó javaslatot terjeszti a képviselőház elé. Addigra azonban egyes népjelölti javaslatok is készen lesznek és ezek is a képviselőház elé kerülnek.

A választójogi reformjavaslat sorsától függ a mostani képviselőház sorsa. Ha a munkapárt még akkor is többségben lesz és ellene szegül a reformnak, akkor a kormány feloszlítja az országgyűlést és kiírja az új választásokat. Mer a munkapárt hiába reménykedik abban, hogy a kormányjal a választójogi reformra nézve majd valamelyes kompromisszumra léphet, amely a munkapárt presztizsát is megoltalmazza, meg a reformot is megvívja. A kormány reformtervezete már maga is kompromisszum eredménye, amelynek a választójogi blokkhoz tartozó pártok súlyos áldozatokat hoztak. További engedményekre, a munkapárt álláspontjához való, bár legcsekélyebb közeledésre ezek a pártok nem kaphatók. A munkapárt tehát a választójogi reform parlamenti tárgyalása

kor vagy elfogadja a kormány javaslatát, vagy a nemzet ítélszéke elé kell állania. Harmadik eshetőség nincsen.

Egy havi közigazgatás.

Csanádmegye a múlt hóban.

Csanádmegyei közigazgatási bizottsága ma tartotta rendes havi ülését Hervay István alispán elnöke alatt. Az ülés legérdekesebb része az alispán jelentése volt, melyet kivonatban következőkben ismertetünk.

A vármegye főispánja Dr. Markovits Manó saját kérelmére felmentett állásától. Ő Felsőszőlőszőlő szolgálati elismerésül a Lipót-rend lovag keresztjével tüntette ki.

Az időjárás egész június hó folyamán rendkívül, mondhatni aggasztó mértékben száraz volt. Az annyira kívánatos eső egyáltalán nem akart jelentkezni, ami főleg a kapás növények szempontjából igazán aggodalomkeltő volt. A hó végével megkezdődött az aratás s a kilátások eléggé kedvezőknek mutatkoztak, bár az elmúlt évben is a kevéssé kilátások ellenére is a cséplési eredmény jelentékeny csökkenést hozott.

A vármegyei adminisztrációt nagy mértékben igénybe vette az aratási munkálatok zavartalan lefolytatásának biztosítása. Ez főleg a kellő és szükséges élelmi cikkek beszerzésére s a kellő számú munkások biztosítására irányult.

Szétosztalott 100 mm. köleskása, 50 mm. bab, 69920 hektoliter szesz, 110 mm. kékvetőlisz. Ezen cikkeknek szétosztása a rendelkezésre álló statisztikai adatok alapján külön utalványok felhasználásával történt. Az élelmi cikkek közül kizárólag arató munkások foglalkoztató gazdák részesültek. Ugyancsak a fenti rendszer alapján a járási főszolgabírók s Makó város polgármestere úján kiosztott az alispáni hivata gyümölcs befőzés céljaira 100 mm. cukrot, amiben kizárólag azok részesültek, akik ezelőtt is foglalkoztak gyümölcsbefőzéssel.

Az aratási munkálatok zavartalan elvégzése céljából, többszöri előterjesztés és sürgetés után a vármegye a hadsereg részéről 2000 embert kapott, azonkívül 500 hadifegyvert. A 2000 ember arató menetszázadokból és hadifegyverből állott. Ezen mennyiségű munkálatok elvégzése biztosítottak látszik.

A m. kir. belügyminisztérium jóváhagyta a községi munkásszolgálatok segélyezésére fél százalék vm. pótdadé kivételét célzó törvényhatósági bizottsági határozatot.

Jóváhagyta a közművelődési alap jövedelmének felhasználására irányuló közigazgatási bizottsági határozatot, végül a Harsányi Gyula volt mezőkovácsházai községi jegyző kegydíjának befizetését.

Múlt havi jelentésemben megemlékeztem arról, hogy a meghirdetett községi segélyjegyzői állásokra mennyire nem akad jelentkező. Eklátáns példája a gyér jelentkezésnek hogy a földeski 2 segélyjegyzői állásra ugyanaz a két jelentkező választatott meg, aki ugyanakkor a hattonyai segélyjegyzői állásokra pályázott s ugyanott meg is választatott.

Ez mutatja mily nagy a hiány a közigazgatási segélyerőkben, jóllehet a teendők szaporulata még egyre tart s a három év óta tartó háború a szünet nélkül dolgozó községi alkalmazottak munkájukat

teljesen felemésztette. A Csánádfalva alapon felszaporodott összesen 43000 koronát, ami egyrészt az 1916-ik évre kivett vármegyei pótdadából, másrészt a vármegye közönségének adományából s gyűjtések eredményéből jött össze. Megküldöttem Sárosvármegye alispánjának.

A vármegyei igazgató választmány Káster Istvánnak a f. évi április hó 12-én megye bizottsági taggá történt választását igazolta.

Meg kell említenem s elismeréssel szólanom Mezőhegyes községéről, mely a Dunamakói fuinernstusánál már a harmadik alapítványi helyet létesítette.

Az alispán jelentését egyhangulag tudomásul vették. Majd az egyes szakbizottságok tették meg szokásos havi jelentéseiket, melyek meghallgatása után az ülés véget ért.

Nyílt levél

P. Eckhardt Vilmos Urhoz

Kedves Barátom!

A „Makói Független Újság” f. évi július hó 8-iki számában olvastam, hogy Makó város állandó választmányára tárgyalás alá vette Mágóri Sámuel községi bírónak a képviselőtestületnek kezelt azon indítványát, hogy a választójog szélesebb alapon való kiterjesztése iránt a legfelsőbb helyen történt kezdeményeséből kifolyólag Makó város képviselőtestülete fejtse ki kérését a községi IV. Károly király királynak ezen a jogtalan nép irányában tanúsított fejedelmelhatározásáért, egyszermind határozza el a községi, hogy aszerint, ím Urkedőnknek aróképe a város mély hűdelata kifejezése gyanánt a községi teremtés számára megfontolások.

Midőn előzetesen olvastam, hogy Makó város képviselőtestülete elé ily értelemű indítvány beadtal szándékoztak, jó eszéremmel tudomásul vettem és azt helyeseltam is. Most pedig, midőn már a beadott indítvány sorsa felett határozni kellett, és azt látom, hogy ezen indítvány ellen kifogások emeltek, valóban elismerődtem, hogy a közállapotok még mindig mennyire betegesek, neha az új kormány programja egyik része azon volt kizárni vizsgálni, hogy éppen a közállapotokban évezőt és elterjedt beteges állapotok sanálásának.

Különbösen elismerődtem azon

körülmény, hogy ezen indítvány ellen éppen Te, Kedves Barátom! emeltél kifogást azon az alapon, hogy Makó város képviselőtestülete ne politizáljon. Ezen eljárásod megdöbbentőleg annyival inkább mélyebben hatott reám, mert ismerve liberális gondolkodás módodat, tiasta haszáltságodat, a közügyekben mindig az előrehaladás iránt érvet fordítottad és energiádat, szerintem Te láttál volna egyik előharcosa annak, hogy a beadott indítvány már kemolyagánál fogva is, és különösen azért, mert az Urkedő iránt a nép millióinak megérdemelt igaz és beneédeses kérését van hivatalos kifejezésre juttatni, minden kifogás mellőzésével, egyhangulag elismeréssel elfogadjassék.

Soha nem értettem egyet azon nézettel, hogy Makó város képviselőtestületének nem szabad politizálni, hanem csak közigazgatni. Midőn én voltam Makó város polgármestere, és bizony minden aktuális politikai kérdés megvitattam, és ha helyen való dolognak találtam, megvitátás végett a város képviselőtestülete elé is terjesztöttem, mert soha nem emelhettem meg azt, hogy a város ezen énkormányzati szerve guszaba legyen kötve, és csak az adékat és egyéb köztörkéket legyen illetékes megsszavazni. Mindig az énkormányzat megseritását megseritást láttam abban, ha irányadó helyen az énkormányzat minél hatályosabbá tételére irányzott törekvésben bárki is megdőlőni megkísérelt, és mondhatom, ily kísérlettel vagy éppen nem találtam, vagy ha az esetleg megtörtént volna is, azt elenyésztöttem, mert mindig azon elvet vallottam, hogy a városok autonómiaja táguljon, hogy a városi énkormányzat a földrajzi határok ellenére is minél szabadabb mozgásban legyen, éppen azért a polgármesterei kongresszusokon is folytonosan azért ha eltam, hogy a rendezett tanács városok a részük nehézség helyek alól felszabaduljanak.

Nemcsakára elérkezik az idő, midőn a városok énkormányzati joga és hatásköre ugyanazon egy alapon fog aszervertetni, amikor majd az én törekvésem gyümölcsét megérettnek látom, ami nekem valóságos örömet is fog okozni, ugyanazért szeretettel felkérlek, hogy Te, Kedves Barátom már most, mint fiatal erő és tehetség, ebbeli kitűnő kvalitásaidat arra használj föl, hogy a városok énkormányzati hatáskörükben addig is, míg az törvény útján szabályoztatik, — a legszabadabbban mozogjanak, és minden oly kifogás ellen, mely a városok kezdeményezői jogát nullifikálni szeretné, egész tudásoddal és haszáltsággoddal sikra szállni méltós tassaál.

Egyebekben fogadd legbensőbb tiszteletem nyilvánítását:

Kat. Sasgöden, 1917. július 9.

Ösminte híved
FARKAS JÓSZEF,
Makó város volt
polgármestere.

NAPI HIREK

Justh főispán üdvözlése.

A makói függetlenségi párt tegnap délután egyhangú felkérésével elhatározta Justh János dr. szennedi főispán üdvözlését. Az üdvözlés tévrat alakjában ment el a következőképen hangzik:

Méltóságos Justh János főispán urnak Budapest.

Örömteli felkérésre vettük híral Méltóságodnak Ócsánymegye főispánjává történt kinevezését. Méltóságod multja biztos záloga annak, hogy működése a népjólétnek, a haladásnak, a joguralmának lesz szentelve. Isten áldását kérjük működésére.

A makói függetlenségi párt összes elvise köreinek köszönetének megbízásából Mágóri Sámuel.

A legutóbbi városi képviselőválasztások epológusa. A legutóbb lezajlott városi képviselőválasztások ügyében még nem hangzott el az utolsó szó. Ócsánymegye közigazgatási bizottsága ma foglalkozott újból az ügyrel s pedig Lőlek István felelőssége kapcsán. Lőlek ugyanis azokból felelőssége meg a képviselőtestületi tagválasztásokat, mert a megválasztott városi képviselők nem figyelve Makó községi adót, meg nem választották, mert nem választották. A felelősséget a városi igazgató választmány elutasította s így került az ma a közigazgatási bizottság elé, melyen hevesebb vitát kellett. A vita során ugy Dénes Sámuel dr. meggyőzőleg mint Návay Lajos dr. meggyőző erővel az a bizottság úgy elhatározta, hogy az igazgató választmány elutasítását feloldja s utasítja az igazgató választmányt arra, hogy az ügyben érdemileg új határozatot hozzon. Így hát remény van arra, hogy a legutóbbi képviselőtestületi tagválasztás egy némely olcsó sikere felébe eszöljék.

— Száz százalékos fizetés-emelés — a szegényeknek. Igen! a szegények a payig a a makói szegények egy része részesült ebben a száz százalékos fizetés emelésben. Az történt ugyanis, hogy a nagy drágaságra való tekintettel a makói izr. szentegylet választmányának, emeljék fel a szegények havi segélyét az eddigiak duplájára. Az elnök eme humánus indítványát egyhangulag elfogadták s így az izr. Szentegylet segélyezettjei ezentul duplán kapják havi segítségüket.

Ablakredőnyök önműködővel

minden nagyságban kaphatók Fallagi-ögné

A németországi pártok a béke érdekében.

A németországi politikai pártok — a Reichstag többsége — elhatározta, hogy együttes erővel folytatják munkásságukat a békéért. A liberális pártok vezetői most már együttesen tanácskoznak és már el is készült az első javaslat, amely a békét a pártok többsége részéről hozná szóba a birodalmi gyűlés teljes ülésén. Ennek az indítványnak első szövegezése, amelyet alighanem csekély változtatással elfogadnak a pártvezérek így hangzik:

„Mondja ki a birodalmi gyűlés, hogy ma is a német császárnak 1914. augusztus 4-én elhangzott beszédének alapja áll.

Ezerint Németország tisztán védelmi háborút folytatott főmunkájának biztosításáért és ezért egyik ellensége rovására sem kíván annexiót, sem pedig hadisarót.

A német birodalom hajlandó a háború előtt fennállott viszonyok szerint valamennyi ellenséggel békét kötni, véget akar vetni az embermészárszéknek, am kíván a békékötés után gazdasági harcot folytatni, meg akarja szüntetni a népek és nemzetek között lévő gyűlölködést.

Ha azonban ellenségeink a feltételek alapján nem hajlandók békét kötni, tovább folytatja a harcot létért a győzelmes befejezésig.

Ezt a határozatot minden jel szerint magáévá fogja tenni a konzervatív kisebbség kivételével az egész birodalmi gyűlés és így ellenségeink látják, hogy a béke megkötése most már igazán nem Németországon múlik.

A válság nem tarthat soká és a demokratik megoldás elkerülhetetlen. Maga a hadvezetőség követeli elsősorban hogy a nemzet testéből eltávolítsák a bomlasztó anyagot megszüntessék a lappangó elégtelenséget, demokrá-

ciát és békét fog követelni a német parlament és remélhető hogy eléri mind a kettőt.

Rekvirálják a nyomdabetűk tíz százalékát.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A hivatalos lap mai számában rendelet jelent meg amely szerint a nyomdabetűk tíz százalékát igénybeveszik hadicélokra és azt be kell szolgáltatni Kivétel esetében fölmérés kérhető e kötelezettség teljesítése alól.

REGÉNY.

Egy világvéres rejtelmek.

(190)

141. fejezet.

A rehabilitált Péta.

Valaki ide szöktet egy tisztességes leányt — aki esküsz mint feleség akar lenni a férjével egy fedél alatt; most, ez a Rigetti mindjárt kénytelen van megadnia a kívánt áldást.

— Igen, igen! mondá erre Steward. Barta is kijelenté, hogy Péta csak mint férje léphet át küszöbét. A fia sietett tehát férj lenni. Kérdőnközlésre Rigetti ajánlották neki — a tapasztalatlan ifju el is fogadta a jó tanácsot — a többit én tudja! Hallem, hogy ez a nő elég vakmerő volt kártyát kérni!

— Ugy van!
— Menyt kért?
— Szászner frankot!
— Nem is sok! meselygott Steward. Egyébiránt Rigetti ellen a feljelentést megtesszük és a házasságot érvénytelenítjük. Hallom, hogy ebből a házasságból gyermek született?

— Ugy? kérdé a bíró esodálkosva. Erről semmit sem tudok. Stewardnak hiába egy gondolatát támadt.

— Tudom már, mi van a dolgan! Ez a nő, hogy nagyobb hatást érheszen el, alighanem kölcsön kért egy gyermeket, vagy valamely más módon szerente.

(Folyt. köv.)

Hirdetések felvételnek

A TYUKSZEM FAJ,

a kitűnő RIABALZSAM 3 napi használat után gyökeresen és fájdalom

nélkül irtja ki a tyukszemot, nyomtalanul eltüntet mindennemű bőr keményedést és szemölcsöt. A hála és köszönő-iratok ezrei bizonyítják a szer kiválóságát. Ára jótállólevéllel tégelyenként 1 korona 75 fillér, 3 tégely 4 kor. 50 fill. 6 tégely 7 korona 50 fillér.

LAB, KÉZ ÉS HÓNALJ IZZA-

dásnál használja a kitűnő „ITA” hintőport és azonnal megszabadul ettől a kellemetlen betegségtől. Egy doboz ára 1 kor. 75 fill. 3 doboz 4 kor. 50 f. Szétküldés naponta. Kapható az egyedüli készítőnél: Dr. Kemény Miklós, Kassa, postafiók 12. v.

Urania színház

Szombaton, július 14-én

Király-tigris

IV. befejező része.

Vasárnap ezentúl csak egy előadást tartunk. Előadások kezdete este fél 9 órakor.

A Makói Önszegélyes Egyesület mint szövetkezet, (Hunyadi utca, makói takarékpénztár épület) újonnan megajánl

zálogintézete

a legmérsékeltebb kamatláb és legelőnyösebb feltételek mellett kölcsönöket ad ékezetekre, arany és ezüst-csémákra értékpapírokra, eszajjegyekre és egyéb ingóságokra. Takaréktári osztály kölcsönöket folyosít előnyös kamatláb és fizetési feltételek mellett ingatlanokra, váltóra és kötevényre.

Hivatalos órák d. e. 9—12-ig é. a 2—5-ig.

Eladó földök a város alatt

Verebesben 6 hold,
Girizdesben 2 "
Bánomban 1 "
Értekezhetni lehet:

Irítz Miksánál.

Félix-fürdő

Nagyvárad mellett) 49% természetes forrás, reuma, csúsz és lécias ellen legjobban javulva. — Új be rendezés, villanyvilágítással Uszoda, hidegvizgyógyfürdő és napfürdő. Melegkonyha a nap minden szakában. Prospektus küld az igazgatóság.

Csodát beszélnek

az emberek a szegedi fényképnagyító és arcképfestésüzem vállalatáról, hogy milyen remek szépen dolgozik csak az az árban. Érdeklődők küldjék be teljes címüket és a vállalat azonnal válaszol bármilyen kérdésükre. Lehet akár milyen rossz fényképet is küldeni, amelyről

a legszebb fényképnagyítás kapható.

A képekhez rámkákat is lehet megrendelni. Megrendelések küldendők Eladó szegedi arcképfestésüzem és fényképnagyító vállalat Szeged, Széchenyi-tér 13., a gyümölcs piacnál szemben.

Rakoy Ferenc

írta, hogy nála állandóan arcképfestés

heremagot

szel képi, egy kissinyben, mint nagyban. Értekezni lehet Váradi-utca van-dégőjében,

Egy keveset használt

KERÉKPÁR eladó
Értekezhetni: Toldi-utca 15.

